

koncertní sezona

24 / 25

K3

SEVEROČESKÁ FILHARMONIE TEPLICE
uvádí KOMORNÍ CYKLUS K
KONCERT 3

SMYČCOVÉ KVINTETO

Klára Lešková, Jana Pazourková – housle

Mája Wittová – viola

Keishiro Mikawa – violoncello

Zdeněk Pazourek – kontrabas

11. prosince 2024 v 19 hodin

Zahradní dům Teplice

Severočeská / North Czech
filharmonie / Philharmonic
Teplice Since 1838

w w w . s e v e r o c e s k a f i l h a r m o n i e . c z

Dnešní komorní program nastudovala členka skupiny houslí Severočeské filharmonie Teplice Jana Pazourková se svými přáteli z jiných hudebních těles. Klára Lešková účinkuje se souborem Kukul Quartet. Violistka Mája Wittová a kontrabasista Zdeněk Pazourek jsou členy Státní opery Praha a violoncellista Keishiro Mikawa působí v Janáčkově opeře Národního divadla v Brně.

Český skladatel, houslista a pedagog **Josef Suk** byl velkým lyrikem české hudby na přelomu pozdního romantismu a moderny 20. stol. Žák a zeť Antonína Dvořáka byl spolu s Vítězslavem Novákem zároveň nejvýraznějším představitelem Dvořákovy kompoziční školy a jedním ze zakladatelů české hudební moderny. Vznik Sukovy **Meditace na staročeský chorál Svatý Václave** souvisí s vypuknutím první světové války. V dané situaci muselo České kvarteto, jehož byl Suk sekundistou, zahajovat své koncerty rakouskou hymnou. Suk se rozhodl vyvážit tuto povinnost skladbou inspirovanou staročeskou duchovní písní Svatý Václave. Aktuální poselství díla, jehož předloha se obrací k národnímu světcí s prosbou o zachování lidu, bylo publikem plně pochopeno. České kvarteto premiérovalo jednovětou Meditací 27. září 1914, verze pro smyčcový orchestr zazněla poprvé v listopadu 1914 v provedení České filharmonie.

Český kontrabasista, dirigent, sbormistr, hudební pedagog a skladatel **Adolf Míšek** se narodil do rodiny tkalce a venkovského muzikanta. Vystudoval Konzervatoř ve Vídni a po návratu do Čech převzal otcovu kapelu v Chotěboři. Ve svých třiačtyřiceti letech se stal členem orchestru dvorní opery ve Vídni, kde se čile účastnil činnosti vídeňských krajských spolků. Vedl pěvecký sbor Tovačovský a Český akademický orchestr. Od roku 1910 působil na pozici profesora hry na kontrabas na Nové vídeňské konzervatoři. Po vzniku republiky se stal koncertním mistrem v orchestru Národního divadla v Praze a nadále působil i jako pedagog. Adolf Míšek vyšel z Dvořákovy sluhu, ale dospěl ke zcela osobitému výrazu, pro který je charakteristická ušlechtilá citovost v duchu národní české hudby. Komponoval sborové úpravy lidových písní, upravoval skladby pro housle a kontrabas a zkomponoval i řadu pochodů a příležitostných skladeb pro dechovou hudbu.

Ač Míšek není všeobecně tolik známým skladatelem, jeho kompozice pro kontrabas patří k nejpovedenějším svého druhu. Kromě **Smyčcového kvintetu Es dur** napsal řadu interpretačně zajímavých skladeb, v nichž se představuje kontrabas jako svébytný sólový nástroj se širokým rejstříkem barevných možností. Na Míškův kvintet narazil dnešní účinkující kontrabasista Zdeněk Pazourek, když hledal komorní hudbu s kontrabasem, kterou by s kolegy mohl předvést na koncertě v rámci Akademie komorní hudby, kde měli o sezónu dříve velký úspěch s Dvořákovým kvintetem G dur, op. 77. Byl překvapený, když zjistil, že česká hudba nabízí jakési „pokračování“ Dvořákovy skladby. I Míšek totiž využil klasické obsazení smyčcového kvintetu, kde je ale druhé violoncello nahrazeno kontrabasem. Takové obsazení dává obvykle možnost většího rozsahu violoncellu a vede k jeho prominentnějšímu prosazení. Kontrabas naopak většinou plní roli doprovodného nástroje a když už hraje nějaké téma, tak zdvojuje právě violoncello. V Míškově kvintetu se ale kontrabas stává plnohodnotným hlasem a je mu dokonce svěřeno představení tří témat, to je více než je dopřáno druhým houslím, viole i violoncellu. Rukopis skladby s datem z roku 1951 objevil vedoucí kontrabasista Symfonického orchestru Českého rozhlasu Radomír Žalud v rozhlasovém archivu. Zasadil se ve vydavatelství ČRo o vydání díla tiskem, protože se jedná o kus pro kontrabasisty velmi vzácný a nejspíš nikde jinde už neexistuje.

Dílo **Antonína Dvořáka** se těší na pódii i v nahrávacích studiích oblíbě, kterou se může chlubit jen několik málo dalších skladatelů v celé hudební historii. Syn řezníka z Nelahozevsi byl původně vynikajícím instrumentalistou mnoha nástrojů. Popularita jeho vlastních skladeb vzrostla až kolem Dvořákovy čtyřicátého roku. Největší z českých romantiků, světový představitel tzv. klasicistně-romantické hudební syntézy, je dodnes nejhranějším českým autorem vůbec. Zvláštního

zabarvení dodalo jeho hudbě úsilí o obecně slovanský ráz tvorby, kterým obohatil světové hudební trendy ve své době nejvýrazněji. Podobně, aniž by však opustil české a slovanské charakteristiky, byl za svého amerického pobytu inspirován hudbou černošskou a indiánskou. Síla jeho melodické invence uchvacuje dodnes odborníky i laiky a brala dech i skladatelovým současníkům.

Smyčcový kvintet G dur, zkomponovaný v první třetině roku 1875, je jedním z děl Dvořákovy mimořádně plodného tvůrčího období. Onen rok představoval pro skladatele určitý zlom, neboť na jeho počátku poprvé získal státní umělecké stipendium a mohl se tak naplno věnovat tvorbě. Zároveň se jedná o dobu, v níž se již ustaloval Dvořákův osobitý kompoziční sloh, jehož výrazným dokladem je právě i Smyčcový kvintet G dur. Dvořák si byl kvalit díla jistě dobře vědom, neboť je zadal pod heslem „Svému národu“ do soutěže vypsané Uměleckou besedou, aby za ně posléze získal první cenu. Skladbu také přiložil, spolu s několika dalšími, ke své druhé žádosti o státní stipendium, které mu bylo rovněž přiznáno. Ve srovnání s autorovými předchozími komorními díly je to hudba nejen technicky vytríbenější, ale i zvukově působivější. Nezvyklé použití kontrabasů na místě páteho nástroje umožnilo přenést part violoncella do vyšší, zpěvnější polohy. První věta kvintetu je komponována v pravidelné sonátové formě o dvou tématech. Na druhém místě stojí scherzo se shodnými krajními díly a kontrastním triem. Hlavní téma věty se svojí ostrou rytmickou akcentací i téma vedlejší s modulací do spodní sekundy už předjímají Dvořákovy tzv. slovanské období. Třetí věta v pomalém tempu je typickou ukázkou Dvořákovy lyriky. Větu ovládá citově hluboký zpěv v široce rozklenutých melodiích, který je jen ve střední části na okamžik oživen vzrušenějším úsekem. Závěrečná věta má formu rondo. Je vystavěna z pouhých dvou témat, která se ale v průběhu věty objevují v různých variacích, takže nevzniká dojem monotónnosti.

PROGRAM:

Josef Suk (1874–1945)

Meditace na staročeský chorál Svatý Václave pro smyčcový orchestr, op. 35a

Adagio, ma con moto

Adolf Míšek (1875–1955)

Kvintet pro dvoje housle, violu, violoncello a kontrabas Es dur

*Allegro
Scherzino
Adagio
Allegro con brio*

Přestávka

Antonín Dvořák (1841–1904)
Smyčcový kvintet č. 2 G dur, op. 77

*Allegro con fuoco
Scherzo. Allegro vivace
Poco andante
Finale. Allegro assai*

PŘÍŠTÍ PROGRAM

PRÉMIOVÝ CYKLUS C | KONCERT 2

19. prosince 2024 v 19 hodin

Dům kultury Teplice

Vánoční koncert

Program:

Jan Vičar – Vysoko hvězda, evropské koledy

Jan Vičar – Radujme se!, české koledy

Jakub Jan Ryba – Česká mše vánoční

Účinkují:

Markéta Kloudová – soprán

Markéta Cukrová – mezzosoprán

Marek Žihla – tenor

Jiří Hájek – bas

Dětský sbor Permoník Karviná
pěvecké sbory Ústeckého kraje

Severočeská filharmonie Teplice

dirigent: **Stanislav Vavřínek**

Severočeská filharmonie Teplice

tel.: 778 888 013 | e-mail: sev.filharmonie@seznam.cz

www.severoceskafilharmonie.cz | www.scf.sf.cz

Změna programu vyhrazena.

Během koncertů je zakázáno fotografovat a pořizovat audiovizuální záznamy. Zároveň prosíme návštěvníky, aby před začátkem koncertů vypínali své mobilní telefony.

Za finanční podpory Ministerstva kultury ČR a Ústeckého kraje